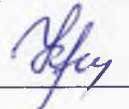

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра патологічної анатомії та судової медицини

«УЗГОДЖЕНО»

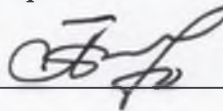
Гарант освітньо-професійної
програми «Педіатрія»

 Тетяна КРЮЧКО

31.08.2022 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради факультету
міжнародного

 Лілія БУРЯ

Протокол від 31.08. 2022 р. №1

СИЛАБУС

СЕКЦІЙНИЙ КУРС

Вибіркова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освітня	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар
освітньо-професійна програма	«Педіатрія»
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	5 курс 9 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
патологічної анатомії та судової
медицини

Зав. кафедри Іван СТАРЧЕНКО

Протокол від 29.08. 2022 р. № 1

ДАНИ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання, посада	Проскурня Сергій Анатолійович - к.мед.н., доцент Филенко Борис Миколайович – к.мед.н., доцент Ройко Наталія Віталіївна - к.мед.н., доцент
Профайл викладачів	https://path-anatomy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	560893
E-mail:	patanatomy@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://path-anatomy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – **3,0/90**, із них:

Практичні заняття (год.) - **30**

Самостійна робота (год.) - **60**

Вид контролю – **залік**

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які науково-педагогічні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні дисципліни «Секційний курс» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>)

Проведення освітнього процесу за дисципліною «Секційний курс» в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції проводяться з використанням платформи ZOOM, Google Classroom та ін.

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які науково-педагогічні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні дисципліни «Секційний курс» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти з дисципліни передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені *відповідальності* згідно нормативних документів.

Кафедра визнає результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету.

Здобувачі освіти, вивчаючи дисципліну «Секційний курс», *зобов'язані:*

- виконувати графік навчального процесу і не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять.
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду (дрес-коду);
- підтримувати порядок в навчальних кімнатах, дбайливо та охайно відноситись до майна кафедри (меблів, комп'ютерної техніки, підручників, макро-мікропрепаратів);

- не виносити без дозволу науково-педагогічних працівників речі та різне обладнання з навчальних кімнат та кафедр, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством;
- дотримання морально-етичних принципів перебування на території клінічних баз.

Здобувачам освіти, вивчаючи дисципліну «Секційний курс», *забороняється*:

- протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу науково-педагогічного працівника;
- користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;
- займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати науково-педагогічному працівнику;
- вживати наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги, спиртні напої на кафедрі, палити на території кафедри і перебувати в приміщенні кафедри в стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння;
- вчиняти протиправні та аморальні дії, що можуть створити небезпечні умови для здоров'я та/або життя оточуючих, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Секційний курс закладає основи знань про організацію та призначення патологоанатомічної служби, прижиттєву патоморфологічну діагностику, навички аналізу та попередження діагностично-лікувальних помилок, а також видачі лікарського свідоцтва про смерть.

Предметом вивчення секційного курсу є:

➤ *ознайомлення* зі структурою патологоанатомічної служби, яка являється невід'ємною складовою частиною системи охорони здоров'я України;

➤ *оволодіння*:

- навиками клініко-анатомічного аналізу біопсійного, операційного та секційного матеріалу,
- принципами формулювання діагнозу,
- технікою патологоанатомічного розтину трупа немовляти,
- оформленням патологоанатомічної документації.

Патологоанатомічна служба спрямована на підвищення якості лікувально-діагностичної та профілактичної роботи і її удосконалення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

базуються на знаннях, отриманих здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти при вивченні анатомії людини з особливостями дитячого віку, гістології, цитології та ембріології з особливостями дитячого віку, фізіології з особливостями дитячого віку; інтегрується з вивченням клінічних дисциплін, що передбачає формування умінь застосувати знання з патоморфології у процесі подальшого навчання та професійній діяльності. Необхідні знання, уміння і навички, отримані вивчивши дисципліну «Секційний курс» потрібні здобувачам вищої освіти під час опанування таких дисциплін як внутрішня медицина, в т.ч. ендокринологія з особливостями дитячого віку, фтизіатрія з особливостями дитячого віку, педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, хірургія, в тому числі дитяча хірургія, нейрохірургія, онкологія, акушерство і гінекологія з гінекологією дитячого віку, онкологія та радіаційна медицина з особливостями дитячого віку та в подальшій професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Секційний курс» є поглиблення і систематизація знань про організацію та призначення патологоанатомічної служби, прижиттєву та посмертну патоморфологічну діагностику захворювань, навички аналізу та попередження діагностично-лікувальних помилок, структура та правила формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів з урахуванням етапів його постановки, порядок та правила заповнення лікарського свідоцтва про смерть та перинатальну смерть.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Секційний курс» є:

- засвоїти основні знання про організацію патологоанатомічної служби та її призначення;
- ознайомлення з технікою патологоанатомічного розтину трупа та трупа немовляти;
- оволодіння вмінням заповнювати лікарське свідоцтво про смерть;
- засвоїти структуру клінічного та патологоанатомічного діагнозів (основне захворювання, ускладнення, супутні захворювання), а також поняття комбінованого основного захворювання (конкуруюче, поєднане та фонове) із застосуванням Міжнародної статистичної класифікації хвороб (МКХ-10);
- оволодіння вмінням складати клінічні діагнози в залежності від етапу їх постановки;
- оволодіння вмінням складати патологоанатомічний діагноз та клініко-анатомічний епікриз;
- усвідомити значення клініко-анатомічного аналізу як методу знань про виникнення захворювань, особливостей їх перебігу, морфогенезу, причин та механізмів смерті, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;
- оволодіння вмінням синтезувати виявлені на розтині патологоанатомічні зміни і співставляти їх з клінічними спостереженнями і симптомами, оцінювати ефективність лікування;
- оволодіння вмінням виявляти під час клініко-анатомічного аналізу помилки клінічної діагностики і дефекти лікування;
- вивчити варіанти патоморфозу захворювань, які виникають у зв'язку з умовами життя, що змінюються, та внаслідок різноманітних лікувальних заходів (ятрогенії);
- трактувати причини патоморфозу захворювань та етіологію, клінічні та патоморфологічні прояви ятрогенної патології;
- ознайомлення з основними положеннями проведення клініко-анатомічних конференцій та лікувально-контрольних комісій;
- ознайомлення з методикою забору на розтині матеріалів для гістологічного, бактеріологічного, вірусологічного і серологічного досліджень;
- ознайомлення з найбільш поширеними способами фіксації матеріалів розтину для гістологічного і цитологічного досліджень;
- засвоїти види біопсії в залежності від способу їх взяття;
- оволодіння технікою вирізання шматочків із видалених під час операції тканин;
- ознайомлення з принципами дослідження біоптатів;
- засвоїти сучасні методи морфологічних досліджень.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю 228 «Педіатрія» в умовах неповної або обмеженої інформації з урахуванням можливостей інноваційної медицини в мультидисциплінарному контексті соціальної та етичної відповідальності.	
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу,.
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних, інструментальних досліджень та оцінки їх результатів з урахуванням вікових нормативних показників
СК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
СК16	Здатність до ведення медичної документації.

Результати навчання до дисципліни.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Секційний курс» здобувачі вищої освіти повинні:

знати: структурне підгрунття хвороб людини, ускладнення та клініко-морфологічні форми нозологічних одиниць, стандартні методики проведення розтину немовляти та прижиттєвої діагностики захворювань, структуру клінічного та патологоанатомічного діагнозів, види діагнозів в залежності від етапу їх постановки;

вміти: аналізувати структурне підгрунття хвороб людини у різні вікові періоди для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань із подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі лікаря; аналізувати результати морфологічних досліджень та застосовувати отримані дані в лікуванні та прогнозі захворювань.

Лекції та семінарські заняття програмою не передбачені.

Теми практичних занять

із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№	Назва теми	К-ть год.
Модуль 1. СЕКЦІЙНИЙ КУРС.		
1.	Завдання і методи патологоанатомічної служби та її місце у системі охорони здоров'я України. 1. Завдання, методи та структура патологоанатомічної служби. 2. Визначення біопсії та її види. Показання для назначення біопсії. 3. Положення про порядок гістологічного дослідження біопсій та післяопераційного матеріалу. 4. Деонтологічні аспекти гістологічного дослідження біопсій та післяопераційного матеріалу. 5. Роль архіву гістологічних препаратів в теоретичній та практичній медицині.	4
2	Сучасні методи та вимоги дослідження біопсійного та післяопераційного матеріалу. 1. Мета дослідження післяопераційного й біопсійного матеріалу. Об'єкти, що підлягають патогістологічному дослідженню. 2. Правила заповнення бланка-направлення на патогістологічне дослідження. 3. Терміни, відведені для дослідження матеріалу. 4. Інтерпретація даних патогістологічного дослідження та його значення у лікувальному процесі. 5. Правила зберігання й використання архівних даних і препаратів.	4
3.	Основи танатології. Питання етики та деонтології. Патологоанатомічний розтин трупа померлого. 1. Поняття про танатогенез. Види смерті. 2. Ознаки клінічної та біологічної смерті. 3. Збереження органів після розтину. 4. Бальзамування і прибирання трупа. 5. Порядок реєстрації живо- і мертвонароджених. Визначення критеріїв живонародження, мертвонародження, перинатального періоду, зазначення періодів розвитку зародка, плода і новонародженої дитини. 6. Розтин померлого (клініко-анатомічний аналіз). Техніка розтину померлого. Особливості розтину трупа немовляти.	4
4	Дії лікаря при констатації смерті. 1. Порядок констатації та діагностичні критерії смерті мозку людини (Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 2559 від 09 листопада 2020 року). 2. Порядок констатації смерті у випадку її настання поза межами лікувального закладу.	4

	<p>3. Постанова КМУ № 1211 «Деякі питання реалізації Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині».</p> <p>4. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України (Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 177/450/46 від 09 березня 2022 року).</p> <p>5. Порядок розтину трупів у лікувально-профілактичних закладах (Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1877 від 21 вересня 2021 р.).</p>	
5.	<p>Визначення, структура та принципи формулювання діагнозу.</p> <p>1. Визначення, структура, принципи формулювання діагнозу.</p> <p>2. Визначення основного захворювання, ускладнень, супутніх захворювань, безпосередньої причини смерті.</p> <p>3. Комбіноване основне захворювання та його види.</p>	4
6	<p>Співставлення патологоанатомічного та клінічного діагнозу, категорії розбіжності.</p> <p>1. Порівняння патологоанатомічного та клінічного діагнозів.</p> <p>2. Категорії розбіжності діагнозів.</p> <p>3. Причини помилкових клінічних діагнозів (об'єктивні, суб'єктивні).</p>	4
7.	<p>Оформлення патологоанатомічної документації: лікарського свідоцтва про смерть, протоколу патологоанатомічного розтину. Кініко-анатомічні конференції (КАК), лікувально-контрольні комісії (ЛКК).</p> <p>1. Протокол патологоанатомічного розтину, його частини та правила заповнення.</p> <p>2. Завдання та значення клініко-патологоанатомічного епікризу.</p> <p>3. Порядок та правила оформлення лікарського свідоцтва про смерть та перинатальну смерть.</p> <p>4. Висновок про причину смерті.</p> <p>5. Міжнародна статистична класифікація хвороб (МКХ-10).</p> <p>6. Завдання, організація та порядок роботи ЛКК і КАК, як видів спільної діяльності патологоанатомів і клініцистів.</p> <p>7. Роль патологоанатома та клініциста в проведенні КАК, ЛКК та комісій по вивченню смертельних наслідків.</p>	4
8.	<p>*Захист протоколу патологоанатомічного розтину.</p> <p>ЗАЛК.</p>	2
	Всього годин	30

Примітка: * тема, з якої обов'язково повинна бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок (оформлення лікарського свідоцтва про смерть та протоколу патологоанатомічного розтину).	20
1.1	Оформлення протоколу патологоанатомічного розтину	10
Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені)		
2	<p>Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології. Імуноморфологія як один з сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патологічних процесів.</p> <p>1. Сучасні методи прижиттєвої морфологічної діагностики в онкоморфології.</p> <p>2. Імуноморфологія як один із сучасних методів діагностики і її значення у верифікації пухлин та інших патологічних процесів.</p>	10

3	<p>Особливості проведення патологоанатомічного дослідження у випадку смерті від недуг інфекційної патології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Заходи запобігання зараженню персоналу патологоанатомічних бюро (відділень) при патологоанатомічних розтинах та морфологічних дослідженнях органів та тканин інфекційних хворих, заражених ВІЛ. 2. Взяття матеріалу від трупа для бактеріологічного та вірусологічного досліджень. 3. Порядок дій лікаря патологоанатома при виявленні на секції змін, характерних для чуми, холери, натуральної віспи. 4. Режим розтину та відбір матеріалу для лабораторного дослідження. 5. Тактика та особливості розтинів трупів померлих при підозрі на особливо небезпечні інфекції. 6. Протичумні костюми та порядок їх використання. 	10
4	<p>Посмертна патоморфологічна діагностика захворювань серцево-судинної системи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розтин серця і судин. 2. Клініко-морфологічні форми атеросклерозу: патологічна анатомія, наслідки. 3. Клініко-морфологічні прояви гіпертонічного кризу. 4. Морфологічні зміни судин при гіпертонічній хворобі. 5. Клініко-морфологічні форми, патоморфологічні прояви ниркової форми гіпертонічної хвороби, її наслідки. 6. Макро-мікроскопічні зміни стадій інфаркту міокарда. 7. Види та патоморфологія хронічної ішемічної хвороби серця. 8. Ускладнення та причини смерті при ішемічній хворобі серця 	10
	Разом	60

Індивідуальні завдання не передбачені.

Перелік практичних навичок, які засвоюють здобувачі освіти при вивченні дисципліни

1. Порядок та правила розтину трупів в лікувальних закладах.
2. Техніка розтину трупа та трупа немовляти.
3. Оформлення документації для направлення тіла померлого на розтин.
4. Формулювання патологоанатомічного діагнозу.
5. Проведення клініко-анатомічного аналізу результатів розтину трупа та трупа немовляти.
6. Проведення порівняльного аналізу клінічних і патологоанатомічних діагнозів.
7. Визначення причин діагностичних помилок.
8. Порядок організації та проведення клініко-анатомічних конференцій та лікувально-контрольних комісій.
9. Заповнення лікарського свідоцтва про смерть та перинатальну смерть.
10. Направлення біопсійного та операційного матеріалу у патогістологічну лабораторію та оцінка результатів його дослідження.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Система поточного та підсумкового оцінювання

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають поточний контроль знань, умінь і навичок.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю.

Науково-педагогічний працівник обов'язково оцінює успішність здобувача вищої освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою. Критерії оцінювання

визначені робочою навчальною програмою з дисципліни «Секційний курс», яка затверджена на вченій раді факультету міжнародного ПДМУ.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувачів вищої освіти як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до їх відома на початку вивчення дисципліни. Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Залік проводиться на останньому практичному занятті за результатами поточного оцінювання. Цей вид підсумкового контролю не передбачає ніяких додаткових письмових робіт чи тестування на останньому занятті.

Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених аудиторних занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3,00»;
- написання протоколу розтину та лікарського свідоцтва про смерть.

Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) та багатобальною шкалою. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 200-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент з дисципліни – 200. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент – 122.

Результати навчання – «середня оцінка з дисципліни» і «бали», які отримав здобувач вищої освіти, мають бути внесені в академічний журнал. У разі виконання студентом умов отримання заліку, викладач виставляє у залікову відомість «зараховано» і кількість балів, яку набрав студент за дисципліну.

У випадку, коли середня оцінка за дисципліну нижче «3,0», студент не отримує залік. Викладач вносить у першу залікову відомість «не зараховано» і кількість балів, яку набрав студент за дисципліну. Викладач здає відомість у деканат в день останнього заняття. Здобувачі освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3», повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру, в іншому випадку здобувач вищої освіти може бути відрахований, як такий що не виконав навчальний план.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці: https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Оцінка з дисципліни виставляється кафедрою на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти.

Методи навчання

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж)
- наочні (спостереження, ілюстрація, презентація)
- практичні (тракувати та описувати зміни в органах, тракувати та описувати мікроскопічні та макроскопічні зміни в органах при різних захворюваннях)
- пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний (пред'явлення готової інформації науково-педагогічним працівником та її засвоєння здобувачами освіти)
- тематичні дискусії
- аналіз конкретних ситуацій
- частково-пошукові, дослідницькі методи.

Форми та методи оцінювання

Вхідний контроль здійснюється на першому практичному занятті шляхом використання тестового контролю базисної підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, на яких проводиться оцінка знань теоретичного та практичного матеріалу у формі:

- розв'язування ситуаційних задач;

- структуровані письмові роботи;
- структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь
 - оцінка знань та умінь аналізувати макро- та мікроскопічні зміни органів та систем при розтині померлого від захворювань,
 - уміння заповнити лікарські свідоцтва про смерть та перинатальну смерть,
 - уміння підготувати та провести клініко-анатомічні конференції,
 - знання видів біопсійного матеріалу.

Методичне забезпечення

1. Силабус з дисципліни «Секційний курс».
2. Тематичні плани практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Тестові, контрольні завдання та ситуаційні задачі до практичних занять.
4. Навчальні посібники: «Патологія вагітності, плаценти та перинатального періоду», «Загальна патоморфологія», «Спеціальна патоморфологія», «Атлас мікропрепаратів з патоморфології», «Патоморфологія захворювань серцево-судинної системи», «Патологія статевої та ендокринної систем», «Патоморфологія: збірник тестових завдань».

Рекомендована література

Базова

1. Патологія вагітності, плаценти та перинатального періоду / І.І.Старченко, Б.М.Филенко, Н.В.Ройко. – Полтава – : ПДМУ, 2023. – 120 с.
2. Старченко І.І. Практикум з біопсійно-секційного курсу / І.І.Старченко, А.П.Гасюк, С.А. Проскурня та ін. – Полтава, 2016. – 177 с.
3. Міжнародна статистична класифікація хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям. 10-й перегляд (МКХ – 10). Женева: ВООЗ, - 1,2 том, 1995.

Допоміжна

1. Патоморфологія основних захворювань ендокринної системи / І.І. Старченко, С.М. Совгіря, Б.М. Филенко, С.А. Проскурня, Н.І. Винник. – Полтава : ПДМУ, 2022. – 108 с.
2. Патоморфологія захворювань серцево-судинної системи / І.І. Старченко, Б.М.Филенко, Н.В.Ройко; УМСА. – Полтава, 2019. – 152 с.
3. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Н.В. Ройко та ін.; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2018. – 208 с.
4. Загальна патоморфологія / І.І. Старченко, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко та ін. – Полтава, 2016. – 136 с.
5. Спеціальна патоморфологія (базовий курс) для студентів медичних факультетів: навч. посіб. / І.І. Старченко, Н.В. Ройко, Б.М.Филенко та ін.; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2017. - 170 с.

Інформаційні ресурси

<https://www.testcentr.org.ua/uk/krok>
<http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
<http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/36>

Розробники:

Проскурня С.А. – доцент, к.мед.н.
 Филенко Б.М. – доцент, к.мед.н.
 Ройко Н.В. - доцент, к.мед.н.